

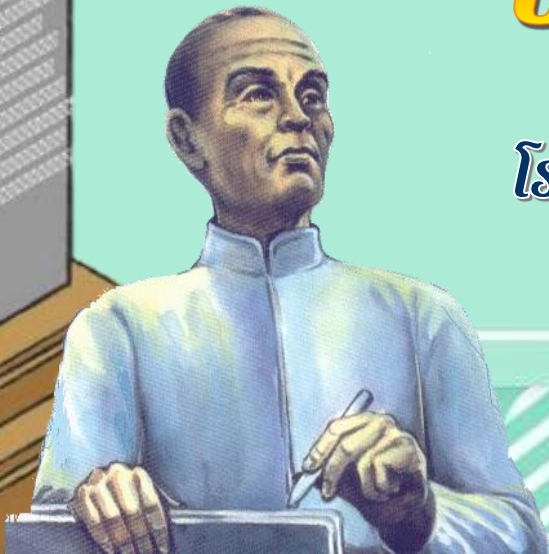

นิทรรศการออนไลน์

“เปิดบ้านจักรคำฯ โรงเรียนคุณภาพ”

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

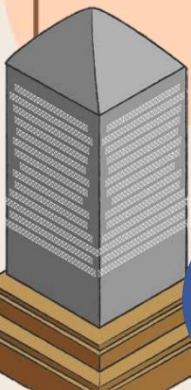
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

พระสุนทรโวหาร (ภู่)

วันสุนทรภู่

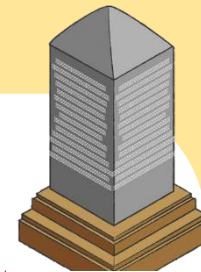
๒๖ มิถุนายน ของทุกปี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ภาพย์กลอนไทยธำรงคงคุณค่า
สะท้อนรสบทกลอนสะท้อนใจ
สะท้อนแก้วแววกลอนสนทราภ
ครสร้างคำแปลคำให้สำคัญ
ส่องรอยขั้บรรจบครบถ้วนทั่ว
ทรงศักดิ์ศรีกวีไทยให้กำจร

จากศิลาจารึกบนทุกสมัย
สะท้อนความเป็นไทไปในันตร์
พระคุณครศักดิ์สิทธิ์คิดสร้างสรรค์
อภินันท์ขำขบดากลอน
ถึงลบตวแต่ขอลือกระฉ่อน
เป็นอารมณ์แก่แผ่นดินถิ่นไทยเอย

(บุชาบิดากลอน ประพันธ์โดย เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ชีวประวัติสุนทรภู่

ร.๑

พระสุนทรโวหาร นามเดิม ภู่ (สุนทรภู่)
“เกิด” เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙

ร.๒

เข้ารับราชการและได้แสดงความสามารถด้านการประพันธ์
จนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “ขุนสุนทรโวหาร”
นับเป็นยุคทองของสุนทรภู่

ร.๓

“ออกบวช” เดินทางไปยังหัวเมืองต่าง ๆ เป็นเวลา ๒๐ ปี

ร.๔

ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระสุนทรโวหาร”
และถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๓๙๘
รวมอายุได้ ๗๐ ปี

ชิงประวัติสุนทรภู่

ใน พ.ศ.๒๕๖๙ ในโอกาสครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล
สุนทรภู่ได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์
และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational,
Scientific and Cultural Organization) หรือ **ยูเนสโก** (UNESCO)
ให้เป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นของโลก

ด้านวรรณกรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

ผลงานเรื่องแรก

โคบุตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

ยอดเยี่ยมดี
ประเภทกลอนนิทาน

พระอภัยมณี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

นิราศ ๙ เรื่อง

นิราศเมืองแกลง

นิราศเรื่องแรก
และยาวที่สุด

นิราศภูเขาทอง

นิราศเรื่องสั้นที่สุด
และดีที่สุดใน

นิราศสุพรรณ

แต่งเป็นโคลง

นิราศ พระประธม

นิราศวัดเจ้าฟ้า

รำพันพิลาป

นิราศพระบาท

นิราศเมืองเพชร

นิราศอิเหนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๑

นิราศเมืองแกลง นิราศเรื่องแรกและยาวที่สุด

นิราศเมืองแกลง เป็นผลงานกวีนิพนธ์แบบกลอนประพันธ์โดยสุนทรภู่ เป็นนิราศเรื่องแรกของเขาที่ได้แต่งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๔๙ มีใจความกล่าวถึง การเดินทางโดยเรือเพื่อไปยังเมืองแกลง โดยมีศิษย์ ๒ คนร่วมโดยสารไปด้วยกัน คือ น้อยกับพุ่ม และมีผู้นำทางชื่อนายแสง เป้าหมายการเดินทางของสุนทรภู่ไม่ปรากฏแน่ชัด บ้างว่าเขาต้องการไปบวชกับบิดา บ้างว่าเขาเดินทางไปขอเงินเพื่อกลับมาแต่งงาน นักวิชาการยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่าสุนทรภู่กลับไปทำไม แต่ทางจังหวัดระยอง ได้นำเรื่องราวอิงประวัติศาสตร์ในช่วงนั้นไปสร้างเป็นอนุสาวรีย์สุนทรภู่ที่เมืองแกลง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๒

นิราศพระบาท

นิราศพระบาทเป็นนิราศที่ยาวมากเรื่องหนึ่งของสุนทรภู่ โดยมีเนื้อหาบรรยายการเดินทางขณะโดยเสด็จพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ไปนมัสการพระพุทธบาทสระบุรี (ในจังหวัดสระบุรี ปัจจุบัน) เมื่อวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๓ ปีเถาะ พ.ศ. ๒๓๕๐

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๓

นิราศภูเขาทอง นิราศเรื่องสั้นที่สุดและดีที่สุด

สุนทรภู่แต่งนิราศภูเขาทองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อราวปลาย พ.ศ. ๒๓๕๓ โดยเล่าถึงการเดินทางเพื่อไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง ที่เมืองกรุงเก่าหรือจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน หลังจากจำพรรษา อยู่ที่วัดราช-บุรณะหรือวัดเลียบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๔

นิราศเมืองเพชร

นิราศเมืองเพชร เป็นผลงานการประพันธ์ประเภทกลอนนิราศของสุนทรภู่ มีความยาว ๔๑๘ คำกลอน เล่าเรื่องการเดินทางไปเพชรบุรี ราวเดือนยี่หรือเดือนสาม ในปี พ.ศ. ๒๓๓๔ ซึ่งขณะนั้นสุนทรภู่มีอายุได้ ๔๖ ปีการเดินทางครั้งนี้เดินทางโดยเรือ โดยอาสาพระองค์เจ้าลักขณานุคุณไปขอสิ่งของแทนความรักจากลูกสาวขุนแพ่ง เพราะพระองค์ทรงหมายปองหญิงคนนี้อยู่ เหตุที่สุนทรภู่อาสาเดินทางไปครั้งนี้ ก็เพราะคิดถึงพระคุณที่ได้ทรงอุปการะตน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรดำดณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๕

นิราศวัดเจ้าฟ้า

นิราศวัดเจ้าฟ้า ในบทกลอนมีชื่อเต็มว่า วัดเจ้าฟ้าอากาศนาถนรินทร์
ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นวัดใดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน
เส้นทางเดินทางตามบทนิราศเมื่อไปถึงอยุธยา สุนทรภู่และคณะแวะนมัสการหลวงพ่โต
วัดพนัญเชิง แล้วเลยไปวัดใหญ่ชัยมงคลเพื่อค้นหาพระปรอท
ก่อนจะออกเดินทางไปยังวัดเจ้าฟ้าอากาศนาถนรินทร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๖

นิราศอิเหนา

เนื้อหาของกลอนนิราศนำมาจากส่วนหนึ่งของวรรณคดีเรื่อง อิเหนา โดยจับใจความตอนที่อิเหนากลับจากไปแก้สงสัยที่เมืองดาหา แล้วพบว่านางบุษบาที่ตนลักตัวมาซ่อนไว้ที่ถ้ำทอง ถูกลมพายุพัดหายไปเสียแล้ว เนื้อหาของกลอนนิราศเป็นการเดินทางติดตามค้นหานางบุษบาของอิเหนา ระหว่างทางก็พำพำพันถึงนางผู้เป็นที่รัก อิเหนาตามหานางบุษบาอยู่เจ็ดเดือนก็หาไม่พบ เนื้อเรื่องจบลงที่อิเหนาและไพร่พลออกบวชอุทิศกุศลให้นางบุษบา ซึ่งอิเหนาคิดว่าคงจะตายไปแล้ว

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๕ เรื่อง

๓

นิราศสุพรรณ นิราศเรื่องแรกและเรื่องเดียว
ที่แต่งโคลงสี่สุภาพ

นิราศสุพรรณ เป็นผลงานกวีนิพนธ์แบบโคลงประพันธ์โดยสุนทรภู่
เป็นนิราศเรื่องแรกและเรื่องเดียวของสุนทรภู่ที่ประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์โคลงสี่สุภาพ
เข้าใจว่าต้องการลบคำสบประมาทว่าตนแต่งได้แต่เพียงกลอน เชื่อว่าสุนทรภู่แต่งนิราศ
สุพรรณในปี พ.ศ. ๒๓๓๔ ระหว่างที่จำพรรษาอยู่ที่วัดสระเกศ
แล้วออกเดินทางไปยังเมืองสุพรรณเพื่อค้นหาอายุวัฒนะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

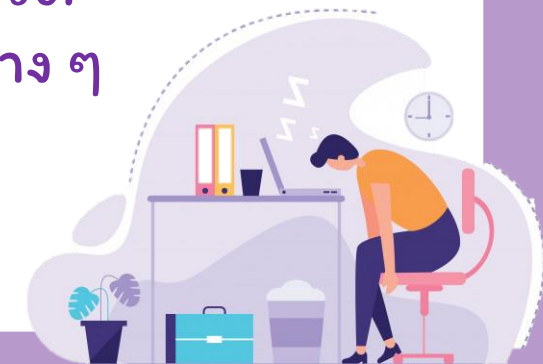
๘

รำพันพิลาป

รำพันพิลาปเป็นนิราศเชิงกำสรวลที่พรรณนาถึงชีวิตของตัวเอง
สุนทรภู่ระบุไว้ในงานประพันธ์ว่าได้เขียนงานชิ้นนี้ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๘๕ ขณะจำพรรษา
อยู่ที่วัดเทพธิดาราม เนื่องจากเกิดนิमितเป็นฝันร้ายว่าจะต้องสิ้นชีวิต
สุนทรภู่ตกใจตื่นจึงแต่งนิราศบรรยายความฝัน และเล่าเรื่องราวต่าง ๆ
ในชีวิตของตนไว้ หลังจากนั้นก็ลาสิกขาบท

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผลงานของสุนทรภู่

นิราศ ๙ เรื่อง

๙

นิราศพระปฐม

นิราศพระปฐม เป็นนิราศที่สุนทรภู่แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๓๔๕
ขณะที่ลาจากสมณเพศแล้ว และอยู่ในอุปการะของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
และกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ แต่งขึ้นขณะเดินทางไปนมัสการพระปฐมเจดีย์

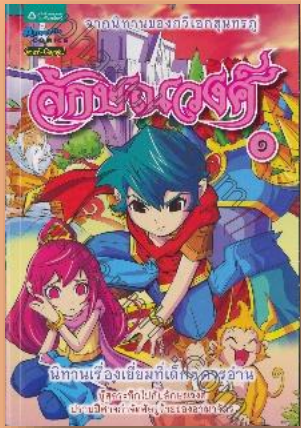

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

นิทาน ๕ เรื่อง

ลักษณวงศ์

สิงห์ไทรภพ

กาพย์พระไชยสุริยา
แบบสอนอ่านมาตราตัวสะกด

โคบุตร

ผลงานเรื่องแรก
ของสุนทรภู่

พระอภัยมณี

ยอดของกลอนนิทาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

สุภามิต ๒ เรื่อง

สวัสดิรักษา

เพลงยาวถวายโอวาท

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

บทละคร ๑ เรื่อง

อภัยนุราช

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

เล่มที่ ๒ เรื่อง

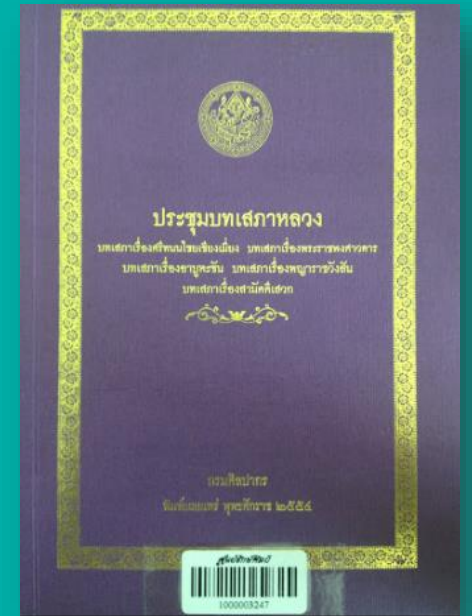
๑

ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม

๒

พระราชพงศาวดาร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

บทเห่กล่อม ๔ เรื่อง

บทเห่เรื่องจับระบำ

บทเห่เรื่องพระอภัยมณี

๑

๓

๔

๒

บทเห่เรื่องกากี

บทเห่เรื่องโคบุตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรดำดณาทร จังหวัดลำพูน

อนุสาวรีย์สุนทรภู่

อนุสาวรีย์สุนทรภู่ เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้น
เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่มหากวีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ตั้งอยู่บนเส้นทาง แกลง-แหลมแม่พิมพ์
ที่ **๓.บ้านกร่ำ อ.แกลง จ.ระยอง**

ซึ่งเชื่อว่าเป็นบ้านเกิดของบิดาของสุนทรภู่
และท่านเคยมาเยือนที่นี่เมื่อครั้งวัยหนุ่ม
พร้อมกับได้ประพันธ์ นิราศเมืองแกลงเอาไว้
ออกแบบโดยศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี

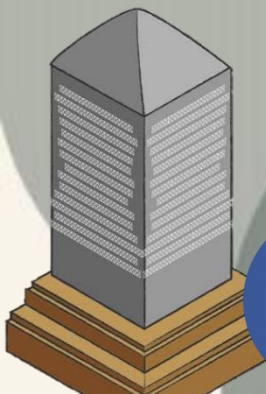
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

วันภาษาไทยแห่งชาติ

๒๙ กรกฎาคม ของทุกปี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรดำดณาทร จังหวัดลำพูน

วันภาษาไทยแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธานและทรงร่วมอภิปรายในการประชุมทางวิชาการ ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ ห้องประชุมคณะอักษรศาสตร์ ทรงเปิดการอภิปรายในหัวข้อ “ปัญหาการใช้คำไทย”

ทรงดำเนินการอภิปรายและทรงสรุปการอภิปรายอย่างดีเยี่ยม แสดงถึงพระปรีชาสามารถ และความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในภาษาไทย เป็นที่ประทับใจผู้เข้าร่วมการประชุม ในครั้งนั้นเป็นอย่างยิ่ง นับเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวในประวัติศาสตร์ของวงการภาษาไทย ที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

วันภาษาไทยแห่งชาติ

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้เสนอขอให้รัฐบาลประกาศให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปี
“เป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ”

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

วันภาษาไทยแห่งชาติ

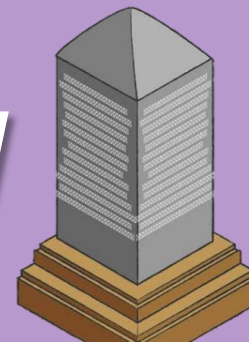

จากมติของคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒
ที่กำหนดให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปี
เป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ
ด้วยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในมหามงคลสมัย
เฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ
ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
และเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระองค์ที่ได้ทรงแสดงความห่วงใยและ
พระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย
ในโอกาสต่างๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนจักรดาดฉัตร จังหวัดลำพูน

กำเนิดอักษรไทย

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ โดยดัดแปลงมาจากอักษรขอมพม่าและอักษรไทยเดิม ซึ่งดัดแปลงมาจากอักษรมอญและคิดอักษรไทยขึ้นใหม่ให้มีสระ และวรรณยุกต์ ให้พอใช้กับภาษาไทย และเรียกอักษรดังกล่าวว่า **ลายสือไทย** ดังมีกล่าวในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงตอนหนึ่งว่า

“เมื่อก่อนลายสือไทยนี้บ่มี ๑๒๐๕ ศกปีมะแม
พ่อขุนรามคำแหงหาใคร่ใจในใจ แลใส่ลายสือไทยนี้
ลายสือไทยนี้จึงมีพ่อขุนรามคำแหงผู้นั้นใส่ไว้...”
(ปี ๑๒๐๕ เป็นมหาศักราชตรงกับพุทธศักราช ๑๘๒๖)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สนใจเข้าร่วมนิทรรศการออนไลน์นี้
สามารถทำแบบทดสอบออนไลน์เพื่อรับเกียรติบัตรได้ที่

หมายเหตุ

๑. ผู้ทำแบบทดสอบออนไลน์สามารถทำแบบทดสอบได้ ๑ ครั้ง / ๑ บัญชีผู้ใช้นั้น
๒. ผู้ทำแบบทดสอบออนไลน์จะได้รับเกียรติบัตร เมื่อมีผลคะแนนคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป